

Wat is geloven (7) – Overgave

Lezen: Johannes 3:1-21

Lieve mensen,

Slide Plaatje van ellips met 2 brandpunten

Wat wij wel eens vergeten: geloven, dat is een ellips met 2 brandpunten. Geloven gaat namelijk om Jezus, om God. Zeker. Maar het gaat óók om jou. Om de mens die gelooft. Geloven is een relatie. En daarin doen 2 partijen mee.

De afgelopen tijd hebben we, met pauzes, stilgestaan bij deze 6 aspecten van geloven.

Slide Geloven is ...
 ... (on)zekerheid
 ... doen
 ... basis/houvast
 ... danken/verlangen
 ... ongemakkelijk/moeilijk
 ... wonder/genade

Ik heb regelmatig de vraag gekregen: draait deze serie niet te veel om onszelf? Om onze eigen problemen en zoektocht? Ik gaf in iedere preek wel doorkijkjes naar God. Een soort richting, zeg maar. Maar sommigen vonden dat te mager. Zo focus je te veel op onszelf.

1

Toch heb ik dat bewust gedaan. In de kerk mag je weten dat je gezien wordt. Met je zoektocht, je vragen, je ongemak, je twijfel, je verlangens en je dromen. Ik heb te vaak in de kerk gezien, ook in mijn eigen preken, dat het ver weg en hoog bleef. Dat God goed uit de verf kwam, en terecht. Maar dat hij tegelijk abstract en onbereikbaar bleef. Mooie waarheden die nergens landen.

En, zoals ik al zei, geloven heeft twee brandpunten! God en ik. Deze serie ging veel over jouw proces. Jouw wandelen met of richting God. En dat heb ik bewust zo opgezet. We willen als kerk met jou meelopen. Ook in de zoektocht die geloven heet. Dat is geen theorie, maar mag praktisch zijn. Ik hoop dat je je in deze preken serie gezien weet.

En toch zou de serie niet af zijn als ik nu gestopt was. Want één woord werd het meest gekozen door jullie. En dat is het woord 'overgave'. Geloven is overgave. Blijkbaar vinden jullie dat óf heel mooi, óf heel lastig. En ik denk misschien wel allebei.

Slide Geloven is ...
 ... overgave

Overgave is een lastig woord. Je denkt misschien wel aan een witte vlag in oorlogssituaties. Je geeft je over, dat betekent dat je toegeeft dat je verloren hebt. Dat je tegenstander met je mag doen wat hij of zij wil. Je geeft je verzet op. Is overgave aan God net zoiets?

Ik denk het niet. Overgave heeft iets van toewijding. En God is geen vijand, maar heeft juist het goede met je voor. Overgave als toewijding. Maar wat is daar christelijk aan dan? Dat heb je namelijk in alle godsdiensten.

In de Islam bijvoorbeeld is overgave dat je je aan alle regels onderwerpt. En natuurlijk heeft overgave in het christendom ook te maken met gehoorzaamheid. Maar met gehoorzaamheid alleen ben je er niet.

Je zou ook kunnen denken aan het Boeddhisme. Daarin is overgave dat je onthecht raakt. Van je spullen, je zekerheden, je partner, alles waarvan jij denkt dat het geluk brengt. Pas als je geheel onthecht bent, dan ben je vrij. Sommige mensen denken dat overgave in het christendom daar op lijkt. Maar het is wezenlijk anders. Het is niet de bedoeling dat je onthecht raakt. Blijf veel van je partner houden, bijvoorbeeld. Het is de bedoeling alleen dat je *nog meer* gehecht raakt aan Jezus. Dat je liefde voor hem groeit. En alles in het kielzog daarvan wordt meegenomen.

En zo zou je kunnen komen op de volgende definitie van overgave:

Slide **Overgave is: je richten op Jezus**

Jezus zelf geeft dat prachtig aan in de tekst die we lezen. Net vóór die beroemde tekst, die je overal bij sportwedstrijden nog steeds ziet, staat dit:

Slide Johannes 3: ¹⁴De Mensenzoon moet hoog verheven worden, zoals Mozes in de woestijn de slang omhooggeheven heeft, ¹⁵opdat iedereen die gelooft, in hem eeuwig leven heeft.

2

Ik vind dit één van de mooiste teksten over overgave. Want hoe ging ook maar weer met die slangen in de woestijn? Als volgt: de mensen van God hadden giftige kritiek gehad op Mozes. En dus ook op God zelf. *Had ons in Egypte gelaten. We gruwen van het voedsel dat we elke dag krijgen.* Daarmee zeiden ze: we vertrouwen God niet meer. We denken niet dat we goed uitkomen. We hebben het helemaal met hem gehad.

En dan leert God ze een les. Er komen giftige slangen in het kamp. Daar zit natuurlijk ook allerlei symboliek in. Ooit was het de slang, die de mens verleidde om tegen God in te gaan. En had Mozes niet juist bij de Egyptische Farao een teken gedaan, dat hij de slang onder controle had? Ook voor het volk een signaal, dat God sterker is dan de duivel? Dat had ze vertrouwen moeten geven. Ze hadden vol verwachting met God op pad moeten gaan. Maar nu is dat vertrouwen verdwenen en de overgave ver te zoeken.

En dan dus de les. Opnieuw vallen slangen Gods mensen aan. Waar moet je het dan zoeken? Hoe kun je worden gered? En dat is de aller-, aller-, allermoeilijkste beweging die je als mens moet maken. Want hier (*op de grond om me heen kijken*) word je bedreigd. Hier is het gevaar. Hier word je aangevallen. En als je je dus wilt redden, dan kijk je dus hier. Maar wat blijkt. Om gered te worden van de dood en de bedreiging moet je juist je blik van die bedreigingen afwenden. Van de mensen in de woestijn wordt de moed gevraagd om hun blik omhoog te richten.

Mozes moet een koperen slang maken en die op een lange staak steken. Als je je blik daarop richt, dan word je gered. Dan blijf je leven. Dan sterf je niet aan giftigheid.

En dan zegt Jezus in onze tekst: zo moet de Zoon van de mens verhoogd worden. En als je je blik op hem richt. Juist op dat moment, dat hij aan het kruis hangt. Het moment dat het er om spant. Hij wordt, net als de koperen slang, aan een paal de hoogte in gehesen. Als je je blik omhoog richt. In de giftige omgeving waar je je in bevindt. Deze duisternis, die door de slang gecreëerd is. Als je je blik omhoog richt, dan word je gered.

Dat is overgave. En dat is verrekte moeilijk. Want hier (*beneden*) dreigt toch het gevaar? Hier zijn de omstandigheden die mijn geloof aantasten. Hier zijn de vragen te stellen. Hier is de pijn, de twijfel, de moeite. En je hebt de neiging om je daarop te focussen. Om de strijd aan te gaan met je vragen. Maar wat juist in al die aanvechting gevraagd wordt is dit: niet naar beneden blijven kijken. Maar omhoog kijken. Je richten op Jezus.

Dat vraagt bovenmenselijke kracht. Want natuurlijk kijk je naar beneden als slangen om je heen krioelen. Natuurlijk zoek je je redding in je eigen skills om de slangen te ontwijken. Je bent gefocust op de grond, om weg te springen als een slang opduikt. Maar Jezus zegt: kijk omhoog. Kijk naar mij. Naar dat moment dat ik je bevrijd heb. Kijk naar Golgota. Ik werd daar de lucht in gestoken. Om je juist van al die aanvechting te bevrijden.

Dat vraagt bovenmenselijke kracht, die overgave. Vandaar dat Jezus ook zijn Geest belooft. Om je te helpen op hem te focussen. Om in de shit van je bestaan jou te bewegen omhoog te kijken. Om in de donkerte van deze tijd toe te leven naar het licht. Advent is diezelfde beweging: uitkijken naar Jezus. Redding en richting van hem te verwachten. Bevrijding van de duisternis die je omringt. In alle rust avondmaal vieren, midden in deze drukke decembermaand. Je heil zoeken bij Jezus. En dat is dus boven alle beslommeringen uit. Die reëel zijn en je bestaan soms onderdompelen in overrompelende vragen. Boven alle beslommeringen uit Jezus zien als het baken in de nacht. Het rustpunt waar je vrij wordt. Dat is advent. Dat is overgave.

En in de praktijk dan? Hoe doe je dat nou in de praktijk? Je zo richten op Jezus? Dat is natuurlijk de lastigste vraag. In ieder geval moet je beseffen dat het vrijwel bij niemand in één keer gaat. Je zo focussen. Alle voorbeeldige mensen uit de Bijbel kregen daar de tijd voor. En vielen vaak terug. Mozes deed er tachtig jaar over. Petrus had harde lessen nodig. David was nooit volleerd gelovig. Dus dat allereerst: het gaat niet in een keer, overgave.

En je bent ook afhankelijk van de Geest. Omdat het bovenmenselijk is. Om je niet te focussen op de slangen die om je heen krioelen, maar op die ene koperen slang daar hoog boven. Maar, zoals ik vorige preek al zei: je kunt wel het hout schikken. – als je nou die preek nog niet gehoord hebt, luister hem dan nog even terug op kerkdienst gemist. Of lees hem terug op de site van de kerk – Het hout schikken, zodat het vuur van God in je kan ontbranden.

In de praktijk werkt overgave dus zo: je gebruikt de middelen die God je geeft. Om je te helpen je op Jezus te richten. Avondmaal is onder andere zo'n middel. En het lezen van de Bijbel. En gebed. Ook gebed om de Geest. Daarnaast is het goed je in gezelschap te bevinden van andere Jezus-zoekers. Omdat je elkaar daarbij kan helpen. Daarvoor ben je aan elkaar gegeven in deze wereld. In de donkerte. Om het licht van Jezus te ontsteken als het duister jou omvangt.

Dat is het vooral: doe het samen. Overgave in je eentje, het is vrijwel onmogelijk. In het nieuwe jaar zal ik een nieuwe serie preken gaan houden over relaties. Over wat je voor elkaar en de stad kan betekenen. Dan kom ik daar vast op terug.

Maar neem dit mee: overgave is vrijwel nooit eenmalig. Heb geduld met jezelf. En overgave is samen gemakkelijker dan in je eentje. Vandaar dat het zo mooi is dat we straks avondmaal vieren. Want daarin heb je de beide elementen. Je kijkt om je heen: dit zijn de mensen waar je op kan leunen. En je kijkt samen omhoog: naar Jezus, die de bevrijder is.

Dat zijn de twee belangrijkste elementen voor overgave. Daarin mogen we elkaar en dus ook Jezus dienen.

Amen

Slide: Vragen voor de bespreking:

1. Welke slangen heb jij in je leven die je afleiden van Jezus?
2. Hoe kunnen wij je helpen om omhoog te kijken?
3. Welk licht verwacht jij van Jezus in deze donkere dagen?
4. Tip: breek in de kring ook eens het brood en schenk wijn en focus je daarbij op Jezus. Leg aan elkaar uit wat het je doet als je dat zo vorm geeft.